

Společenství obcí

Krajská setkání SMO ČR – 3-4/2024

Ing. Mgr. David Sláma
ředitel odboru strategického rozvoje a koordinace veřejné správy
Ministerstvo vnitra
david.slama@mvcv.cz

Strategické téma rozvoje veřejné správy

Reakce na zahraniční dobrou praxi

Doporučení NERV

Snaha překlenout silnou správní roztrůstěnost a tím způsobenou ekonomickou a personální neefektivitou

Další schůdek k rozvoji meziobecní spolupráce

Obec

DSO

- Volné hranice.
- Jednoúčelová spolupráce.
- Stávající DSO se neruší

Společenství obcí

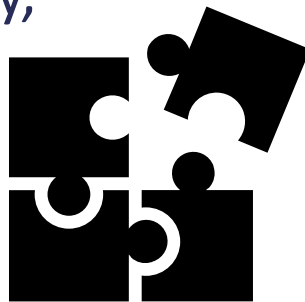
- Kvalifikovaná spolupráce.
- Územní pravidla.
- Spolupráce v oblasti veřejné správy.
- Platforma pro další kompetence na základě oborových zákonů.
- Sdílený úředník.

Proč vůbec řešit?

- 1. Do budoucna nová platforma/nástroj** pro výkon agend na základě **vybraných kompetencí určených oborovými zákony** (např. školství, sociální služby, odpady apod.).
- 2. Platforma/nástroj** sdílený výkon agend přenesené působnosti – zavedení tzv. **sdíleného úředníka**.
- 3. Nedostatečná kapacita malých obcí** (administrativní, personální, ...) – nutno sdílet.
- 4. Nedostatek financí** – možnost úspor z rozsahu a větší finanční efektivity při zajištění veřejných služeb i investic

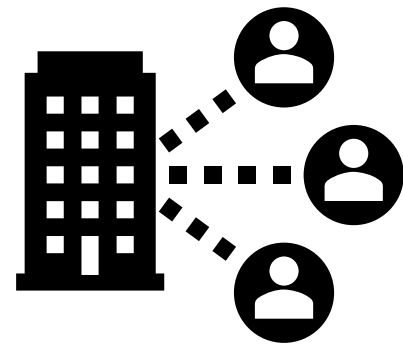
Kompetence společenství

- **Právní forma dobrovolného svazku obcí** – tedy všechny práva a povinnosti jako stávající DSO, možnost čerpat dotace pro DSO.
- Zajišťování **koordinace veřejných služeb** na území členských obcí a **strategického rozvoje** tohoto území.
- **Zpracovává strategii rozvoje společenství obcí**
- Mohou vytvářet (zakládat, zřizovat) další **právníké osoby** (organizační složky, příspěvkové organizace, s.r.o., akciové společnosti, školské právníké osoby).

Proč ORP? Mikroregionální struktura

- Společenství obcí postaveno na hranicích ORP jako přirozené mikroregionální platformě a základu pro územněsprávní členění státu (zákon č. 50/2020 Sb.)
- **Mikroregiony jako funkční regiony**, kde obec III. typu představuje centrum pro služby i pracovní příležitosti
- **80 % obyvatel** obvodu ORP je alespoň jednou týdně v ORP městě, odehrává se zde naprostá většina denních aktivit obyvatelstva
- Hlavní garant výkonu státní správy v území

Územní pravidla pro Společenství

1. Postavení společenství obcí může nabýt svazek obcí, jehož členy
 - a) je **alespoň 15 obcí**, nebo
 - b) jsou alespoň **tři pětiny všech obcí ze správního obvodu** obce s rozšířenou působností, jestliže do tohoto správního obvodu náleží méně než 25 obcí.
2. Členy společenství obcí mohou být pouze **obce nacházející se ve stejném správním obvodu** obce s rozšířenou působností.
3. Obec může být **členem pouze jednoho** společenství obcí.
4. **Ve správním obvodu obce s rozšířenou působností, v němž se nachází**
 - a) nejvýše 40 obcí, může vzniknout jedno 1 společenství obcí,
 - b) 41 až 60 obcí, mohou vzniknout nejvýše 2 společenství obcí,
 - c) 61 až 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 3 společenství obcí a
 - d) více než 80 obcí, mohou vzniknout nejvýše 4 společenství obcí.

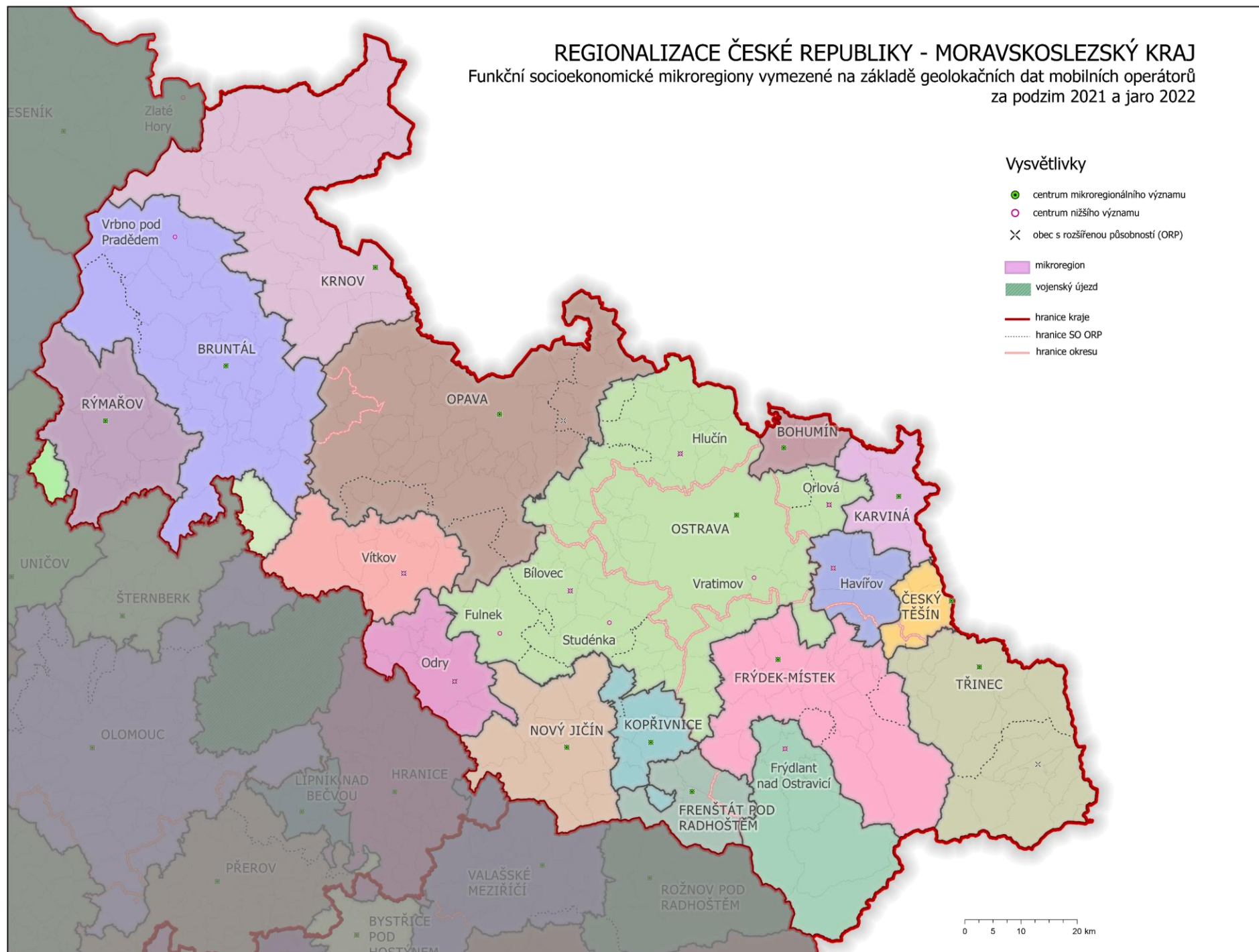

REGIONALIZACE ČESKÉ REPUBLIKY - MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Funkční socioekonomické mikroregiony vymezené na základě geolokačních dat mobilních operátorů
za podzim 2021 a jaro 2022

Vysvětlivky

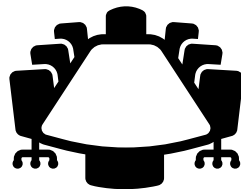
- centrum mikroregionálního významu
- centrum nižšího významu
- × obec s rozšířenou působností (ORP)
- mikroregion
- vojenský újezd
- hranice kraje
- ⋯ hranice SO ORP
- hranice okresu

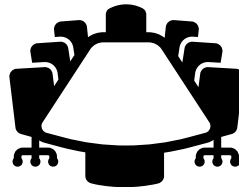
Ministerstvo vnitra může měnit hranice ORP, pokud k tomu existují objektivní důvody (preference vyjížděky) a je to poptáváno ze strany obcí.

Kdo ve Společenství rozhoduje?...starostové

- **Nejvyšším orgánem společenství obcí je shromáždění starostů**
 - složené ze starostů členských obcí;
 - starostu obce zastupuje místostarosta obce, případně starostou určený zástupce z řad členů zastupitelstva obce.
- **V čele shromáždění starostů stojí předseda, který je statutárním orgánem společenství obcí.**

Kdo ve Společenství rozhoduje?...starostové

Shromáždění starostů je vyhrazeno

- a) **schvalovat strategii rozvoje společenství obcí,**
- b) **schvalovat rozpočet, střednědobý výhled rozpočtu, závěrečný účet společenství obcí a účetní závěrku,**
- c) **zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy společenství obcí,**
- d) **rozhodovat o přistoupení další obce či vyloučení stávající**
- e) **rozhodovat v záležitostech stanovených zvláštním právním předpisem.**
- f) **další kompetence, které určí stanovy**

Jak ke vzniku přistoupit?

Transformací stávajícího dobrovolného svazku obcí

(změna stanov, souhlas nejvyššího orgánu, naplnění zákonných podmínek)

X

Vznikem společenství obcí coby nové entity

(smlouva o vytvoření společenství obcí spolu se stanovami)

- Registračním subjektem je krajský úřad

Výkon správních činností sdíleným úředníkem

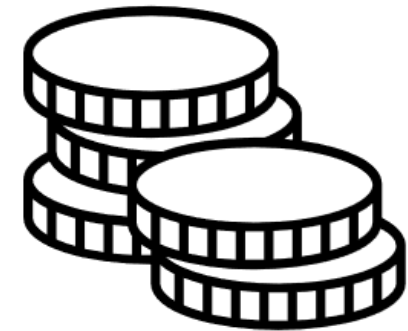
- Správní činnosti (přenesená i samostatná působnost) může být vykonávána tzv. sdíleným úředníkem.
- Ve společenství obcí může působit **více sdílených úředníků**.
 - **různých kvalifikační požadavky** na výkon konkrétních agend (ZOZ).
 - organizaci práce řeší manažer Společenství
 - není-li určeno jinak, pozici zaměstnavatele vykonává předseda společenství, zaměstnavatelem je Společenství
- Lze **aplikovat pro agendy základní působnosti obcí**, vyjma volební agendy.
- Principy fungování nutno upravit stanovami nebo smlouvou (např. rozsah agend).
 - Dohoda se pro jednotlivé obce může lišit.
 - Nutnost schválit v zastupitelstvu obce i shromážděním starostů společenství.
 - Nutno upravit i financování (platba za úkon/převod části příspěvku na výkon státní správy).

**Sdílený
úředník**

Sdílený úředník

- považován za úředníka obce a **platí pro něj obdobná pravidla a požadavky** (např. co se týká odbornosti a vzdělávání) **jako pro úředníky obcí.**
- povinen si prohlubovat kvalifikaci účastí na vstupním, průběžném vzdělávání a při přípravě a ověření zvláštní odborné způsobilosti.
- lze zaměstnat na **plný i na zkrácený úvazek.**
- **v odměňování je smluvní volnost** v mantinelech zákoníku práce, **tedy nepodléhá tabulkám.**

Rozhodování sdíleného úředníka

Sdílený úředník je **oprávněnou úřední osobou dle § 14 správního řádu.**

Rozhodnutí tedy vydává sdílený úředník, jako úřední osoba, nicméně **koná tak jménem obce**, do jejíž působnosti rozhodnutí spadá.

Sdílený úředník zajišťuje **komplexní výkon správních činností, vede správní řízení včetně rozhodnutí**

Sdílený úředník

Podnět k zahájení řízení i doručování v průběhu řízení je doručován dotčené obci.

Výkon správních činností nicméně nadále dle zákona zajišťuje obec, Společenství není novou úrovní výkonu přenesené působnosti.

Pro jaké kompetence obcí je vhodný?

Přestupky	Opatření obecné povahy/Naiřízení	Obec jako správní úřad	Složitější rozhodovací činnosti
Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví	Zákon č. 201/2012 Sb., o ovzduší – nízkoemisní zóny	Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích	Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích
Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými látkami	Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách	Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel (§ 12)
Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách	Zákon č. 166/1999 Sb., veterinární zákon	Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (zvláštní příjemce)	---
Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	---	---	---
Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky	---	---	---
Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat	---	---	---
Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech	---	---	---

Příklad I – přestupková agenda

- **Typická agenda pro sdíleného úředníka společenství obcí**; jde o přestupky podle různých zákonů, může nahradit VPS
 - 1) **Úprava kompetence ve Stanovách společenství obcí**, resp. v dohodě mezi obcí a Společenstvím.
 - Doporučení MV: do stanov dejte obecnou charakteristiku, do dohody konkretizace.
 - **Financování: cca. 20 %** výše příspěvku na výkon státní správy obce I. typu je na výkon přestupkové agendy, sankce z vymožených pokut **lze převést** na s.o., ale primárně příjmem obce.
 - 2) Sdílený úředník musí mít **odbornou způsobilost pro výkon přestupků** (zkouška, vzdělání nebo délka odborné praxe),
 - 3) V případě osobního jednání se stranami, se jedná ve správním obvodu obce, kde byl přestupek spáchán – povinná místní příslušnost,
 - 4) Sdílený úředník vyhotoví rozhodnutí,
 - 5) Sdílený úředník může rozhodnutí i vypravit a odeslat, pokud se tak se členskou obcí dohodne. V této souvislosti může disponovat razítkem, přístupem do spisové služby či přístupem do datové schránky. **Rozhodnutí nevydává společenství obcí, ale konkrétní obec!!!**
 - 6) Případné odvolání řeší KÚ.

Příklad II - silniční správní úřad

- Jak postupovat?

- 1) **Úprava kompetence ve Stanovách společenství obcí**, resp. v dohodě mezi obcí a Společenstvím.
 - Doporučení MV: do stanov dejte obecnou charakteristiku, do dohody konkretizace.
 - **Financování: cca. 10 %** výše příspěvku na výkon státní správy obce I. typu je na výkon SSÚ, sankce z vymožených pokut a správní poplatky **lze převést** na s.o., ale primárně příjmem obce.
- 2) Sdílený úředník musí mít **odbornou způsobilost pro výkon SSÚ** (nutná ZOZ),
- 3) Relativně rozsáhlá agenda, např. umístění a odstranění pevných překážek, zvláštní užívání místní komunikace, státní dozor.
- 4) Příprava a vyhotovení rozhodnutí v kanceláři Společenství (home office apod.)
- 5) Sdílený úředník může rozhodnutí i vypravit a odeslat, pokud se tak se členskou obcí dohodne. V této souvislosti může disponovat razítkem, přístupem do spisové služby či přístupem do datové schránky. **Rozhodnutí nevydává společenství obcí, ale konkrétní obec!!!**
- 6) Případné odvolání řeší KÚ.

Co se se společenstvím chystá dál?

- Aktuálně probíhá meziresortní diskuse o vhodných kompetencích Společenství
- Nutnost připravit legislativní změny
 - sdílení pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci
 - možnost zřizování obecní/svazkové policie?
 - dětské skupiny?
 - sociální práce a sociální služby?
- Co byste uvítali dalšího?
 - Dejte tip ...

Podpora ze strany MV

- Speciální webové stránky: www.spolecenstviobci.cz
- Vzorové stanovy,
- Metodický postup vzniku společenství obcí,
- Metodika činnosti společenství obcí (pracovně právní a organizační hlediska činnosti sdíleného úředníka),
- Vzorová struktura plánovacího dokumentu společenství obcí (v přípravě),
- Metodika postupu krajského úřadu při zápisu společenství obcí do rejstříku.

Pojďte s námi do toho!